

1. Istota bezpieczeństwa i higieny pracy:

W Konstytucji znalazł się zapis dotyczący bezpiecznych i higienicznych warunków pracy: art. 66 ust. 1 stanowi, że każdy ma prawo do bezpiecznych i higienicznych warunków pracy, a art. 68 ust. 1, że każdy ma prawo do ochrony zdrowia. Wyrażenie „*bezpieczeństwo pracy*” symbolizuje działania i środki, które służą zapobieganiu urazom – wypadkom przy pracy. „*Higiena pracy*” obejmuje natomiast działania i środki służące zapobieganiu chorobom zawodowym.

Zarówno pracownik jak i pracodawca są uprawnieni jak i zobowiązani do tego, aby w zakładzie pracy panował ład i porządek, a bezpieczeństwo i higiena pracy była na wysokim poziomie. W pracy człowiek spędza spora część czasu warto więc zadbać o to aby warunki jego pracy były bezpieczne i higieniczne. Dobre warunki pracy sprawiają, że praca staje się mniej uciążliwa i męcząca a przez to bardziej efektywna.

2. Zakres obowiązków i uprawnień pracodawcy, pracowników oraz poszczególnych komórek organizacyjnych zakładu pracy i organizacji społecznych w zakresie bezpieczeństwa i higieny pracy:

Zgodnie z art. 94 Kodeksu Pracy (Dz. U. z 1998 r. nr 21, poz. 94 z późn. zm.) do zakresu obowiązków pracodawcy należy zapewnienie bezpiecznych i higienicznych warunków pracy oraz prowadzenie systematycznie szkoleń pracowników w zakresie bezpieczeństwa i higieny pracy.

Podstawowe obowiązki pracodawcy:

- organizowanie pracy w sposób zapewniający bezpieczne i higieniczne warunki pracy,
- zapewnienie przestrzegania w zakładzie pracy przepisów i zasad bezpieczeństwa i higieny pracy, wydawanie poleceń usunięcia uchybień w tym zakresie oraz kontrolowanie wykonywania tych poleceń,
- zapewnienie wykonania nakazów, wystąpień, decyzji i zarządzeń wydawanych przez organy nadzoru¹ nad warunkami pracy,
- zapewnienie wykonania zaleceń społecznego inspektora pracy.

Ponadto pracodawca ocenia i dokumentuje ryzyko zawodowe, związane z wykonywaną pracą, oraz stosuje niezbędne środki profilaktyczne zmniejszające ryzyko, a także informuje pracowników o ryzyku zawodowym, które wiąże się z wykonywaną pracą, oraz o zasadach ochrony przez zagrożeniami.

Pracodawca zapewnia:

- organizację pracy i stanowisk pracy w sposób zabezpieczający pracowników przed zagrożeniami wypadkowymi oraz oddziaływaniem czynników szkodliwych dla zdrowia i uciążliwości,
- likwidację zagrożeń dla zdrowia i życia pracowników głównie przez stosowanie technologii, urządzeń, materiałów i substancji nie powodujących tych zagrożeń. Jeżeli ze względu na rodzaj procesu pracy likwidacja zagrożeń nie jest możliwa, należy stosować odpowiednie rozwiązania organizacyjne i techniczne, w tym odpowiednie środki ochrony zbiorowej, ograniczające wpływ zagrożeń na zdrowie i bezpieczeństwo pracowników,
- środki ochrony indywidualnej, odpowiednie do rodzaju i poziomu zagrożeń w przypadku, gdy ograniczenie zagrożeń w wyniku zastosowania rozwiązań organizacyjnych i organizacyjnych nie jest wystarczające, pracodawca powinien zapewnić pracownikom informacje o istniejących *zagrożeniach*, przed którymi chronić ich będą środki ochrony indywidualnej oraz informacje o tych środkach i zasadach ich stosowania,
- systematyczne kontrole stanu bhp ze szczególnym uwzględnieniem organizacji

procesów pracy, stanu technicznego maszyn i innych urządzeń technicznych oraz ustala sposoby rejestracji nieprawidłowości i metod ich usuwania.

Pracodawca jest uprawniony do:

- nagradzania i wyróżniania pracowników,
- stosowania kary upomnienia i kary nagany za nieprzestrzeganie przez pracownika ustalonego porządku, regulaminu pracy, przepisów bhp oraz przepisów ppoż.
- stosowania kary pieniężnej za nieprzestrzeganie przepisów bhp, opuszczenie stanowiska pracy bez usprawiedliwienia, stawienie się do pracy w stanie nietrzeźwości lub spożywanie alkoholu w czasie pracy.

Osoby kierujące pracownikami są zobowiązane do:

- organizowania stanowiska pracy zgodnie z przepisami i zasadami bezpieczeństwa i higieny pracy,
- dbania o sprawność środków ochrony indywidualnej oraz ich stosowanie zgodnie z przeznaczeniem,
- organizowania, przygotowywania i prowadzenia prac, uwzględniając zabezpieczenie pracowników przed wypadkami przy pracy, chorobami zawodowymi i innymi chorobami związanymi z warunkami środowiska pracy,
- dbania o bezpieczny i higieniczny stan pomieszczeń pracy i wyposażenia technicznego, a także o sprawność środków ochrony zbiorowej i ich stosowanie zgodnie z przeznaczeniem,
- egzekwowania przestrzegania przez pracowników przepisów bezpieczeństwa i higieny pracy,
- zapewnienia wykonania zaleceń lekarza sprawującego opiekę zdrowotną nad pracownikami.

W zakładzie pracy zatrudniającym mniej niż 100 pracowników pracodawca powierza wykonywanie zadań służby bhp pracownikowi zatrudnionemu przy innej pracy.

Zadania pracownika pełniącego funkcje służby bhp:

- przeprowadzanie kontroli warunków pracy oraz przestrzeganie przepisów i zasad bhp,
- bieżące informowanie pracodawcy o stwierdzonych zagrożeniach zawodowych, wraz z wnioskami zmierzającymi do usuwania tych *zagrożeń*,
- sporządzanie i przedstawienie pracodawcy, co najmniej raz w roku, okresowych analiz stanu bezpieczeństwa i higieny pracy zawierających propozycje przedsięwzięć technicznych i organizacyjnych mających na celu zapobieganie zagrożeniom życia i zdrowia pracowników oraz poprawę warunków pracy,
- udział w opracowywaniu planów modernizacji i rozwoju zakładu pracy oraz przedstawianie propozycji dotyczących uwzględnienia w tych planach rozwiązań techniczno – organizacyjnych zapewniających poprawę stanu bezpieczeństwa i higieny pracy,
- udział w ocenie założeń i dokumentacji dotyczących modernizacji zakładu pracy albo jego części, a także nowych inwestycji, oraz zgłaszanie wniosków dotyczących uwzględnienia wymagań bhp w tych założeniach dokumentacji,